

**Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu**

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jaromíra Jirsy a soudkyně zpravodajky Veroniky Křesťanové a soudce Jiřího Příbáně o ústavní stížnosti stěžovatelů Ing. Josefa Nováka a Mgr. Magdaleny Novákové, zastoupených Mgr. Štěpánem Ciprýnem, LL.M., advokátem, sídlem Rumunská 1720/12, Praha 2 - Nové Město, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 275/2023-43 ze dne 30. ledna 2025, za účasti Nejvyššího správního soudu, jako účastníka řízení, a Krajského úřadu Středočeského kraje, sídlem Zborovská 81/11, Praha 5 - Smíchov, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

1. Stěžovatelé se domáhají zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí; tvrdí, že jim byla porušena jejich ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 11 odst. 1 a v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Městský úřad Jílové u Prahy rozhodnutím ze dne 26. července 2021 zamítl podle § 129 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen "stavební zákon"), ve spojení s § 149 odst. 4 správního řádu, žádost stěžovatelů o dodatečné povolení stavby "zahradního domku a skladu zahradní mechanizace s přístřeškem na uskladnění dřeva" na pozemku parc. č. X v k. ú. Pohoří u Prahy. Rozhodl tak na základě negativního závazného stanoviska Městského úřadu Černošice, Odboru životního prostředí ze dne 21. prosince 2020, které vyhodnotilo předmětné stavby jako rizikové ve smyslu nepřímého působení na sousední les a rozporné s § 11 odst. 1 lesního zákona, podle něhož si každý musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů. Bylo konstatováno, že již samotná hlavní stavba (stavba pro rodinnou rekreaci) se nachází v nedostatečné vzdálenosti od lesa a vyvolává tak řadu negativních účinků na sousední les, a posuzované stavby (zahradní domek a sklad zahradní mechanizace s přístřeškem na dřevo) byly vybudovány ještě blíže lesu, než stojí hlavní objekt.

3. Proti rozhodnutí městského úřadu podali stěžovatelé odvolání. Vedlejší účastník na základě závazného stanoviska Krajského úřadu Středočeského kraje, Odboru životního prostředí a zemědělství ze dne 29. dubna 2022, kterým bylo potvrzeno závazné stanovisko městského úřadu, odvolání zamítl a rozhodnutí městského úřadu potvrdil.

4. Rozhodnutí vedlejšího účastníka napadli stěžovatelé žalobou, kterou Krajský soud v Praze rozsudkem č. j. 43 A 57/2022-42 ze dne 31. října 2023 zamítl. Konstatoval, že správní orgány dostatečně zjistily skutkový stav. Zabývaly se vzdáleností staveb od lesa, v úvahách zohlednily existenci lesní cesty, možnost ovlivnění místního mikroklimatu s ohledem na celkovou zastavěnou plochu a vzdálenost od hranice lesního porostu a nepominuly ani charakter dané lokality. Rozhodnutí městského úřadu měl krajský soud souladné se svou judikaturou, podle níž je podmíněnost povolení stavby souhlasem orgánu státní správy lesů preventivním nástrojem ochrany lesa a lesního hospodaření, je proto dostatečné, pokud orgán státní správy lesů zmíní možné negativní vlivy stavby na les, které opře o obecné zkušenosti v oblasti lesního hospodaření. Nepřisvědčil ani argumentaci stěžovatelů, že existence mnoha jiných objektů v bezprostřední blízkosti lesa představuje relevantní argument ve prospěch souhlasu se stavbou.

5. Proti rozsudku krajského soudu podali stěžovatelé kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud napadeným rozsudkem zamítl. Nejprve se vypořádal s námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Z jeho odůvodnění měl za patrné, jaké důvody krajský soud vedly k zamítnutí žaloby a na jakých úvahách založil své závěry. Nepřezkoumatelnost rozsudku neshledal, neboť krajský soud se zabýval veškerou argumentací stěžovatelů, a byť výslovně nereagoval na všechna v žalobě uvedená tvrzení, postavil proti nim vlastní ucelenou

argumentaci, která je jako celek vyvrací. Nejvyšší správní soud také vyhodnotil jako nedůvodné kasační námitky, jimiž stěžovatelé namítali nedostatky dokazování ve správním řízení (výslech navržených svědků, nevyjádření se k podkladům řízení), kterými se krajský soud podle jejich názoru dostatečně nezabýval.

6. Stěžovatelé poukazují na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ze dne 21. dubna 2016 Ivanova a Cherkeзов proti Bulharsku, č. 46577/15, týkající se střetu veřejného zájmu na odstranění stavby a ochrany obydlí a na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1956/19 ze dne 12. května 2020 (N 92/100 SbNU 110), který hovoří o podmínkách, za nichž rozhodnutí stavebního úřadu o nařízení odstranění části stavby představuje nepřipustný zásah do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek. Tato rozhodnutí mají za dopadající i na jejich věc. Připouštějí, že jejich stavby, které vyžadují povolení z hlediska ochrany veřejného zájmu ochrany lesa a hospodaření v lese, nesplňují odstupovou vzdálenost rovnající se hodnotě absolutní výškové bonity (AVB) přilehlých dřevin. Tato skutečnost však podle jejich názoru není s to sama o sobě legitimizovat nepovolení stavebního záměru, neboť je třeba přihlídnout ke konkrétním okolnostem věci. Ty spočívají v tom, že v okolí se nacházejí další stavby, často v ještě menší vzdálenosti od lesa, který byl navíc z větší části z důvodu náklady kůrovcem vykácen. Tyto skutečnosti hodnotil krajský soud povrchně a bagatelizoval je. Další pochybení spatřují v postupu vedlejšího účastníka, který odmítl provedení účastnického výsledku a výsledku svědků k prokázání skutečnosti, zda v minulosti stála na témže místě jiná stavba. Této skutečnosti se krajský soud ani Nejvyšší správní soud věcně nevěnovaly. Stěžovatelé uvádějí, že stavební záměr spadá do tzv. volného režimu ve smyslu § 171 stavebního zákona a tedy do režimu tzv. černé stavby podle § 129 odst. 1 písm. d), nikoli podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, na jehož základě městský úřad zahájil řízení o nařízení odstranění stavby.

7. Ústavní stížnost byla podána včas oprávněnými a řádně zastoupenými stěžovateli, kteří byli účastníky řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí. Ústavní stížnost je přípustná a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný.

8. Ústavní soud předeseílá, že zásadně není oprávněn zasahovat do rozhodovací činnosti správních soudů. Není vrcholem jejich soustavy, ale zvláštním soudním orgánem ochrany ústavnosti (srov. čl. 83, čl. 90 až 92 Ústavy České republiky). Nepřísluší mu ani přehodnocovat skutkové a právní závěry správních soudů, nejde-li o otázky ústavněprávního významu. Do výkladu podústavního práva v oblasti veřejné správy zasahuje jen tehdy, byla-li aplikace práva v konkrétním případě neústavní. Ústavní soud ve věci stěžovatelů žádné z takových pochybení neshledal.

9. Namítají-li stěžovatelé, že se krajský soud dostatečně nevěnoval jejich žalobní argumentaci týkající se neprovedení výsledku svědků ve správním řízení, Ústavní soud odkazuje na body 62 až 66 rozsudku krajského soudu a bod 32 rozsudku Nejvyššího správního soudu. Argumentaci stěžovatelů ohledně existence jiných budov v okolí stavebního záměru stěžovatelů vypořádal krajský soud v bodech 29 až 30 a 53 až 61 rozsudku a Nejvyšší správní soud v bodě 33 rozsudku. Oba správní soudy, zejména krajský soud, se uvedenými námitkami systematicky, podrobně a srozumitelně vypořádaly. Nesouhlas stěžovatelů s postupem správního orgánu, který, jak bylo vysvětleno, v případě vydaného negativního stanoviska, které znemožňuje vyhovění žádosti stěžovatelů (byl prokázán nesoulad se zájmem na ochraně lesa), již není povinen provádět další dokazování ohledně režimu případné původní stavby (k jehož objasnění měl směřovat výslech stěžovateli navržených svědků), či staveb okolních (ve vztahu k nimž městský úřad vyslovil souhlas), samo o sobě důvodnost ústavní stížnosti nezakládá. Nadto bylo Nejvyšším správním soudem vysvětleno, že z odůvodnění rozhodnutí vedlejšího účastníka je zřejmé, že skutečnosti, které měly být cestou navržených důkazů osvědčeny, se netýkají sporné podstaty věci, tedy kolizi posuzovaných staveb a zájmu na ochraně lesa.

10. Jde-li o námitku pouze teoretické ochrany lesa (který byl podle tvrzení stěžovatelů již z větší části vykácen), z obsahu napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by se soudy nebo správní orgány takovou okolností zabývaly, a ani argumentace stěžovatelů v tomto smyslu nesměřuje proti závěrům (či nesprávnému postupu) krajského soudu nebo Nejvyššího správního soudu. Ústavní soud se proto touto námitkou nemůže s ohledem na princip subsidiarity zabývat (námitka je materiálně nepřípustná).

11. To platí i pro námitku týkající se aplikace § 129 odst. 1 písm. b) či písm. d) stavebního zákona. Stěžovatelé citují tato ustanovení a dovozují z nich, že v případě jejich stavebního záměru "nikdy nemělo probíhat řízení o dodatečném povolení stavby". Opět nekonkretizují postup správních soudů (nevypořádání či nesprávné vypořádání této námitky), kterým by v této souvislosti mělo být zasaženo do jejich práv. Dovozejí-li stěžovatelé, že citované ustanovení nemělo být aplikováno z důvodu, že se jejich stavební záměr nachází v tzv. volném režimu, přehlíží, že předmětné stavby byly podle rozhodnutí správních orgánů realizovány bez zákonných souhlasů a povolení [stavební povolení, předchází souhlas orgánu státní správy lesů - viz bod 3 písm. e) potvrzujícího závazného stanoviska nebo str. 6 rozhodnutí vedlejšího účastníka].

12. Poukazují-li stěžovatelé na rozsudek ESLP ve věci Ivanova a Cherkezov proti Bulharsku, ten na danou věc nedopadá. Jak sami stěžovatelé připouští, vztahuje se k porušení čl. 8 Úmluvy, zaručujícího právo na respektování obydlí. ESLP v citovaném rozsudku shledal pochybení vnitrostátního soudu v tom, že se nezabýval námitkou ztráty jediného obydlí a nerespektoval judikaturu ESLP, podle které je při posuzování nezbytnosti zásahu při ztrátě jediného obydlí vyžadována nejen opora v hmotném právu, ale i procesní záruky umožňující zvážení zájmů chráněných čl. 8 Úmluvy. Jeho závěry na věc stěžovatelů, kdy dodatečně povolovanou stavbou byl zahradní domek a sklad zahradní mechanizace s přístřeškem na uskladnění dřeva, tak nedopadají.

13. To platí i pro nález sp. zn. I. ÚS 1956/19, v němž Ústavní soud v rozhodnutí stavebního úřadu o nařízení odstranění části stavby shledal nepřipustný zásah do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek za situace, kdy změnou hmotněprávní úpravy stavba jako celek spadá do tzv. volného režimu (nepodléhá žádnému veřejnoprávnímu povolení) a skutkové okolnosti případu svědčí o zcela marginálním překročení předpisů ze strany vlastníka, kdy v průběhu správního řízení vyjde dostatečně najevo, že práva jiných subjektů nejsou stavbou ve stávající podobě dotčena, příp. kdy různým postupem stavebního úřadu ve vztahu ke stavebníkům v obdobném postavení se stávající územní rozhodnutí stalo obsoletním. Tak tomu nebylo v nyní posuzované věci, kdy stěžovatelé vybudovaly stavby v rozporu s pravidly stavební kázně a veřejném zájmu na ochraně lesa (body 46 a 47 rozsudku krajského soudu), nejde tedy o marginální překročení předpisů.

14. Ústavní soud uzavírá, že Nejvyšší správní soud se věcí podrobně zabýval, a v odůvodnění rozhodnutí srozumitelně uvedl, na základě jakých úvah k jednotlivým závěrům dospěl. Napadené rozhodnutí nevybočuje z Ústavou stanoveného rámce, jeho odůvodnění je ústavně konformní, kasační zásah Ústavního soudu zde není opodstatněný.

15. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně 9. dubna 2025

Jaromír Jirsa v. r.
předseda senátu